

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosc/197590,80-rocznica-akcji-Burza-konferencja-prasowa-zastepcy-prezesa-IPN-w-Bialymstoku-1.html>
27.04.2024, 16:51

80. rocznica akcji „Burza” - konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

W związku z 80. rocznicą akcji „Burza” we wtorek, 13 lutego w siedzibie Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku miała miejsce konferencja prasowa dr. hab. Karola Polejowskiego, zastępcy prezesa IPN z udziałem dr. Marka Jedynaka, dyrektora Oddziału IPN w Białymstoku oraz dr. Konrada Graczyka, zastępcy dyrektora Biura Badań Historycznych IPN. Swoją obecnością w czasie wydarzenia zaszczycili weterani Armii Krajowej: mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK i kpt. Jan Bielenia, weteran Armii Krajowej Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość.

Dr. hab. Karol Polejowski, zastępca prezesa IPN zapowiedział plan działania Instytutu Pamięci Narodowej w związku z obchodami 80. rocznicy wydarzeń, jakie miały miejsce podczas II wojny światowej w 1944 roku: akcji „Burza”, operacji „Ostra Brama” i Powstania Warszawskiego.

- W tym roku mija 80. rocznica tych wydarzeń i chociaż historycy wspierają się do dzisiaj co do znaczenia i politycznego oraz militarnego, to jednak nie ulega wątpliwości, że akcja „Burza” w 1944 roku była realną militarną próbą zapewnienia Polsce niepodległości, ale wobec wkraczającej Armii Sowieckiej ten cel polityczny i militarny nie został osiągnięty. Nie umniejsza to znaczenia tego wysiłku, który Armia Krajowa i Polskie Państwo Podziemne włożyły w przeprowadzenie tej akcji. Ta akcja była przygotowana od 1940 roku i decyzja o przeprowadzeniu akcji „Burza” z jesieni roku 1943 była podyktowana faktem, że do granic Rzeczypospolitej od wschodu zbliżała się Armia Sowiecka i było oczywistym, że to właśnie Sowieci będą tymi, którzy wkroczą na ziemie polskie i zajmą terytorium państwa polskiego - mówił zastępca prezesa IPN.

Jak przypomniał zastępca prezesa IPN w Armii Krajowej służyło ok. 400 tys. zaprzysiężonych i była to realna siła militarna, która mogła wystąpić wobec wkraczających na ziemie polskie żołnierzy sowieckich podjąć walkę z Niemcami i w ten sposób zmanifestować prawo do ziem, które wchodziły w skład II Rzeczypospolitej.

Dorobek Instytutu Pamięci Narodowej w zakresie badań nad dziejami Armii Krajowej przedstawił dr Konrad Graczyk, zastępca dyrektora Biura Badań Historycznych IPN (BBH IPN).

- Armia Krajowa znajduje się w polu zainteresowania IPN od początku jego działalności. Wśród publikacji wydanych przez Instytut dotyczących tej tematyki można wymienić edycje dokumentów źródłowych oraz dzienników i wspomnień, biografie żołnierzy podziemia, monografie poszczególnych ugrupowań lub oddziałów, studia regionalne i materiały konferencyjne dotyczące określonego aspektu działalności AK - mówił zastępca dyrektora BBH IPN.

Wśród edycji źródłowych na pierwszym miejscu należy wymienić m.in. serię Armia Krajowa w dokumentach, pod redakcją Waldemara Grabowskiego, której ukazały się dwa tomy (każdy w dwóch częściach) opublikowane w latach 2015 i 2019 (kolejny, trzeci tom w przygotowaniu), „Wspomnienia cichociemnego” autorstwa Marka Lachowicza, wstęp i opracowanie naukowe Krzysztof A. Tochman (2011), Dokumenty do dziejów Zgrupowań Partyzanckich AK „Ponury” opracowane przez Marka Jedynaka (2014). W Instytucie powstało również wiele biografii żołnierzy AK, przykładem może być najnowsza książka Jacka Pawłowicza, „Rotmistrz Witold Pilecki 1901-1948/ Rotamaster Witold Pilecki 1901-1948 (2023)”, a także Marka Gałęzowskiego, „Pułkownik „Żegota”. Życie i pisma pułkownika dypl. Tadeusza Münnicha” (2009).

Spotkanie stworzyło również okazję do zaprezentowania kolekcji Zdzisława Gwozdka dotyczącej Armii Krajowej na Białostocczyźnie (tutaj) . To zbiór wchodzący w skład zasobu archiwalnego Oddziału IPN w Białymstoku. O kolekcji udostępnionej badaczom opowiedział dr Marek Jedynak, dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku.

- Nasi archiwiści: Pani Anna Chmielewska, Pani Jolanta Drozdowska przez kilka miesięcy opracowywały i porządkowały zbiór, który znajduje się w zasobie Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku od 2005 roku. Po uporządkowaniu oddajemy w Państwa ręce 905 tomów

dokumentów, które zebrał zgromadził Zdzisław Gwozdek członek Bojowej Organizacji „Wschód”, następnie żołnierz AK, aresztowany, zesłany na przymusowe roboty w III Rzeszy, powrócił w 1946 roku do Białegostoku i większość dorosłego życia przeznaczył na dbanie o pamięć o Armii Krajowej – wyjaśnił dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku.

Kolekcja zawiera różnorodność informacji o podziemiu, dostęp do materiałów po Wydziale „C” SB WUSW w Białymstoku, niepublikowane wspomnienia i opracowania, maszynopisy prac magisterskich, kopie zbiorów prywatnych, w tym płk. Władysława Liniarskiego „Mścisława”, kopie z archiwów, w tym UOP, MSW, SPP, WBH, AAN, ZKRPIBWP, korespondencja z weteranami AK, dokumenty w j. rosyjskim dot. Zbrodni Katyńskiej, księgozbiór.

Dr Marek Jedynak, dyrektor oddziału IPN w Białymstoku podkreślił jak istotna w czasie wydarzenia jest obecność weteranów Armii Krajowej, świadków wydarzeń II wojny światowej i uczestników walk o niepodległość Polski.

- Szanowni Państwo witając na Podlasiu chciałbym zwrócić uwagę na bardzo ważny aspekt. Od dawna nie było tak dużo żołnierzy AK w jednym miejscu. Nie mówię tego z przekąsem, to nie jest ironia. Mamy do czynienia z ostatnimi żywymi pomnikami historii. Tak jak mówiło się o Powstańcach Styczniowych w latach 20. tak teraz możemy i mamy zaszczyt spotykać tych ostatnich uczestników akcji „Burza”, operacji „Ostra Brama”, zmagania o Polskę w okresie II wojny światowej i to im również poświęcamy nasze działania – dodał dr Marek Jedynak.

Mjr Czesław Chociej, prezes okręgu białostockiego Światowego Związku Żołnierzy AK, przypomniał o roli żołnierzy podziemia niepodległościowego w walce o wolną Ojczyznę.

- Myślę, że dla żołnierza każdego jest trudne zadanie, a w szczególności w tym okresie, kiedy była wojna. Kiedy z dwóch stron nieprzyjaciele nas atakowali, a my potrafiliśmy odnaleźć się nie patrząc na żadne aspekty polityczne. Bo nigdy AK nie zajmowało się polityką. Jedynie zajmowało się walką. I to był nasz najważniejszy cel. Każdy dowódca, który

wydawał rozkazy żołnierzom, o tym pamiętał, że trzeba te zadania, które zostały przydzielone, wykonać – mówił major AK,

Weteran Armii Krajowej złożył również wyrazy uznania wobec pracy Instytutu Pamięci Narodowej na rzecz badania losów i dokonania AK, a także podziękował 1 Podlaskiej Brygadzie Obrony Terytorialnej za wsparcie, którego doświadczają kombatanci na co dzień ze strony Terytorialsów.

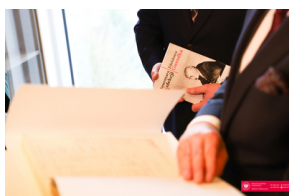
Po konferencji weterani AK oraz przedstawiciele IPN złożyli kwiaty przed pomnikiem Okręgu Białostockiego Armii Krajowej.

Dowiedz się więcej:

- [Inwentarz Kolekcji Zdzisława Gwozdka](#)

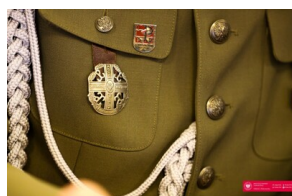
80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

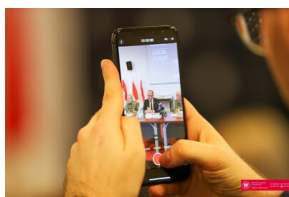
80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

80. rocznica akcji „Burza” – konferencja prasowa zastępcy prezesa IPN w Białymstoku, 13 lutego 2024.

PLIKI DO POBRANIA

[Inwentarz Kolekcji Zdzisława Gwozdka \(pdf, 8.75 MB\) 13.02.2024 19:10](#)